

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

PAUL BORKEELS, BURGERLIJK INGENIEUR

*****

Satirische komedie in 2 bedrijven

-----

van

--

1880

DIRK BIDDELOO

KORTE INHOUD

Moeder Borkeels wil haar onuitstaanbare zoon Paul kost wat kost aan een lief helpen. Daartoe plaatst zij op eigen houtje een huwelijksadvertentie in het parochieblad. Ongewild brengt moeder Borkeels een helse "koppelmachine" in beweging, die aangedreven wordt door mijnheer pastoor zelf. De gevolgen zijn niet te overzien.

De Borkeelsen hebben ook nieuwe burens: Dokter F. Uyttebroeck, z'n schraapzuchtige echtgenote en bevallige dochter Roosje. Alles wijst erop dat Roosje verliefd is op Paul. Bovedien slagen de dokter en z'n vrouw erin, zowel Paul als Mowès (diens vader) naar hun pijpen te laten dansen. Voorlopig althans, want dokter Uyttebroeck -en niet alleen hij- zal voor verrassingen komen te staan.

Maar wat hebben de nachtelijke escapades van Mowès te betekenen? Waarom hult ook Paul zich in de mantel der duisternis? Knijpen vader en zoon soms de katjes in het donker? Hebben zij een vete te beslechten? Of jagen zij een obscuur geluk na? En brengt diezelfde nacht ook niet de bizarre waanzin van dokter Uyttebroeck aan het "licht"?

Een spannende, soms agressieve komedie, vol verrassende wendingen.

Het OPVOERINGSRECHT wordt verkregen na aankoop van minstens ZEVEN exemplaren bij de uitgever en betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.

Aarlenstraat 75 - 77

1040

BRUSSEL

PERSONAGES

PAUL BORKEELS, burgerlijk ingenieur
MEVROUW BORKEELS, zijn moeder
MOWES (MAURITS) BORKEELS, zijn vader
MIJNHEER UYTTEBROECK, dokter
MEVROUW UYTTEBROECK, zijn vrouw
MARIE-ROSE UYTTEBROECK, hun dochter
DE PASTOOR
IRMA GROSSEELS, technisch ingenieur

4 DAMES

4 HEREN

EERSTE BEDRIJF

Een burgerlijk salon-interieur. Bebloemd behang. In het midden een ovale, lage tafel, met daarop een vaas vol ouderwetse bloemen. Gerangschikt rond de tafel: vier plumpe, stoffen zetels, Links een onelegante sofa. Daarboven een somber stilleven. Achteraan een matte kast, waarop kitscherige postuurkes en enkele dikke boeken en de telefoon. Daarboven een verguld kruisbeeld. Rechts achteraan een deur, welke toegang verschaft tot de keuken. Uiterst rechts een oude pêle-mêle-spiegel of een grote, krullerige wandspiegel. Verder aan de muur enkele reproducties van oude, Hollandse meesters (bv. Vermeer) Links vooraan de deur die leidt naar de hall.

In rechtse zetel zit Paul Borkeels, ondanks zijn dertig jaar, gekleed als een oude, conservatieve ambtenaar. Met duidelijke tegenzin slurpt hij aan een tas koffie. Op de tafel vóór hem staat een schaal met koekjes, suiker en melk. Daarnaast ligt een courant. Paul moet zich ver voorover buigen om het geledigde kopje op tafel te kunnen plaatsen. Hij weigert echter zijn zetel te verplaatsen. Naast hem staat moeder Borkeels, een schort voorgebonden, een koffiepote in de hand. Ze glimlacht Paul bemoedigend toe. Zodra haar zoon z'n kop heeft neergezet, wil ze Koffie bijschenken.

PAUL: (duidelijk geïrriteerd) Néé, mama ! Laat dat nu ! Of WILT ge niet weten, dat een teveel aan koffie de gezondheid schaden kan?

MA: (bezorgd) Maar dit is décaféiné, jongen.

PAUL: Ook dat nog ! Ik wist al niet, wat er aan de smaak scheelde. (klakt met de tong, trekt z'n neus op) En mama, gaat ge me nu eindelijk vertellen, waarom ik in het salon mijn dessert gebruiken moet ? Is onze eetkamer soms te klein geworden ?

MA: (geheimzinnig glimlachend) Ge ziet er een beetje moe uit, Popol. Ik geloof dat ge vandaag een drukke dag gehad hebt, is het niet, zoetje ?

PAUL: (verontwaardigd) Vandaag ! Vandaag ! Gisteren en eergisteren niet, zeker ? En de dag daarvoor zat ik zeker met mijn vingers te draaien ? Maar ge hebt helijk, hoor mama ! (ironisch) Een adjunct-adviseur hoeft op het ministerie niets anders te doen dan de godganse dag het stof van zijn bureel af te blazen ! (haalt een paar keer heftig zijn schouders op)

MA: (zuchtend) Ach Popol, moet ge nu zo uitvaren tegen uw moeder ?

Ge zijt de laatste tijd toch zo prikkelbaar, jongen ! Ik ben er zeker van dat uw zenuwen verzwakt zijn. Maar volgende week gaan we samen naar een jonge neuroloog. Naar 't schijnt nog zo geen geld-wolf, gelijk al die anderen. En gelukkig is het morgen zaterdag. Dan kunt ge uitslapen. Hier jongen, neem nog wat décaféiné-koffie, dat zal u rustiger stemmen. (maakt een beweging met de koffiepote naar Pauls ledige koffiekop)

PAUL: (getergd) Néé, mama, néé ! (houdt beide hande boven z'n koffiekop)(Mevrouw Borkeels haast zich schuddebollend met de koffiepote naar de keuken. Paul neemt zijn ledig kopje ter hand en snuift eraan) Of ja, mama ! Ja ! Nog een half kopje alsjeblieft. En doe er een scheut melk bij, en een klontje suiker.

(Mevr. Borkeels spoedt zich het salon binnen en voldoet aan de wensen van haar zoon. Dan neemt ze de courant op en wil die Paul in de handen duwen.) Paul, verbaasd) Het parochieblad...(zet ouderwetse leesbril op, fronst de wenkbrauwen) Van verleden week nog wel...wat moet ik dààr mee ?

MAMA: (glimlachend, de hande vouwend) Popol, wilt ge uw moeder eens een klein plezier doen ? Lees dan even de rubriek "Wie roeit er met een huwelijksboot mee...door de wijde levenszee". Ge zult hard verschieten.

PAUL: (blazend, nors) Is 't weer van dat, ja ? Ik had het kunnen denken ! (bergt z'n leesbril weg, vouwt het parochieblad dubbel en reikt het weer aan z'n moeder) Hier mama, hier hebt ge uw roeiboot terug. Als gij denkt dat ik op zo'n onpersoonlijke manier galei-slaaf ga spelen, hebt ge het verkeerd voor.

MAMA: (het gevouwen blad in hande houdend) Slechts drie simpele lijntjes moet ge lezen. Meer niet. Drie lijntjes. En ik zal ze nog aanduiden ook. Is dat dan zoveel gevraagd ?

PAUL: (stampvoetend) Néé, mama, nee, nee en nee !!

MAMA: Wel dan ! Maar wacht. We zullen het u nog gemakkelijker maken. Ik zal voorlezen. Luister ! (het blad gewoon in hande houdend, dreunend uit haar hoofd) Knappe, roomskatholieke jongeman, vriendelijk en charmant, vaste betrekking, wenst te huwen met roomskatholiek, lief, zacht, huiselijk, kinderminnend meisje. Onnodig indien niet ernstig...wel Popol ? (triomfantelijk) Wat zegt ge daarvan, jongen ?

PAUL: (stomverbaasd) Is...is het misschien de bedoeling dat ik met een man sloopga, mama ?

MAMA: Ach, ondeugende jongen toch. Ge weet wel beter. Sta eens recht! Dan zal ik u laten zien wat er in die aankondiging staat. (Mevr. Borkeels werpt het parochieblad op tafe en trekt haar zoon met zachte dwang van zijn zetel. Paul stribbelt hevig tegen)
Allé ! Vooruit ! Sta flink recht, Popol ! En kom mee !

PAUL: (angstig) Maar wat gebeurt er zeg ? Wat zijt gij wel van plan, mama ?

MAMA: (haar zoon voor zich uit duwend in de richting van de spiegel) Vooruit zoetje ! Kijk in de spiegel en vertel uw moeder wie ge daag ziet !

PAUL: Hou op met flauw doen, mama ! En laat me los ! Gij zijt overspannen ! 't Zijt gij die naar de neuroloog moet ! Laat me los, zeg ik !

MAMA: (drukt haar handen op Pauls schouders. Paul, plots zenuwachtig, trekt die schouders verschillende keren op, zodat zijn moeders handen telkens mee omhoog gaan. Toch weet mevrouw Borkeels Paul naar de spiegel te leiden. Hoopvel) Wel ? Wat ziet ge nu ?

PAUL: (zich omkerend met een lelijk verwrongen gezicht) Ik zie dat ge me voor de gek houdt, mama ! Maar ik heb er genoeg van.

MAMA: (citerend) Tut, tut ! Gij ziet een knappa, roomskatholieke jongeman, vriendelijk en charmant, vaste betrekking, wenst te huwen met roomskatholiek, lief, zacht, huiselijk, kinderminnend meisje. Onnodig indien niet ernstig.

PAUL: (rukt zich los, staart zijn moeder aan, stampet met de rechtervoet driftig op de vloer. Alsof hij een jongemeisjes-woedeaanval kreeg) Ho mama ! Ho ! GIJ heb dus die aankondiging laten plaatsen ! Hoe durft ge ! Ho ! Ho ! (M. Borkeels knikt glimlachend) Paul woedend) Schaam u, mama ! Schaam u ! Buiten mijn weten om hebt ge me willen koppelen ! Bovendien zijt ge ook nog verantwoordelijk voor de leugens die daar over mij geschreven staan ! (wijst met bevende vinger het op tafel liggend parochie blad aan)

MAMA: (smartelijk, angstig) Leugens, jongen ?

PAUL: (snauwend) Als ge dat maar weet ! Gij hebt een beschrijving gegeven van iemand die ik niet ben en nooit willen zijn zou !

MAMA: (ontroerd, vertederd, treedt op haar zoon toe en neemt diens handen in de hare. Pauls woede bedaart een weinig) Kind, ik ken u zoals ik mijzelve ken, en weet onder welke dwaze complexen ge gebukt gaat. Maar als ge beseffen moest wat onze gemeenschappelijke

kennissen over u denken, zoudt ge erg schrikken, zoetje. Ze beschouwen u als een knap, innemend en charmant iemand. En ik zeg dat niet, omdat ik uw moeder ben, hoor POpol. Geloof dat maar niet. (Paul wil protesteren, maar zijn moeder legt hem zacht het zwijgen op. Emotioneel) Ge vindt uzelf lelijk en onaantrekkelijk, is het niet mon petit chou ? Door uw eigen zo te onderschatten, bewijst ge hoezeer ge naar uw moeder aardt. (streelt over Pauls haar) Destijds meende ik niet knap genoeg te zijn om Mowès aan mij te binden. Kunt ge u dat voorstellen ?

PAUL: (weer uitzinnig, stampvoetend) Allemaal larie, mama ! Ik weet verdorie best dat ik mag gezien worden ! Ik hoef mij voor niemand te schamen ! En ik kan er aan elke vinger vijf krijgen ! Maar daar gaat het niet om ! Het haat im wat ge in dat snertblad verder over mij laten drukken hebt ! Er staat in dat ik...en vaste betrekking heb, terwijl in werkelijkheid ik een kaderfuctie (zeer nadrukkelijk) bekleed ! (Met verschrikte ogen kijkt mevrouw Borkeels haar zoon aan) (Paul, boosaardig) Begint uw trage nikkel te vallen, ja ? Nu kan de lezeres kiezen tussen een postbode, een straatveger, een vuilnisman of een simpele douanier, gelijk papa. (minachtend) Die heren hebben allemaal een vaste betrekking !

(Op dat ogenblik weerklinkt er gestommel in de keuken. Iemand fluit "Jaak, jaak, hedde gene vaak?". De keukendeur gaat open. Binnen komt Maurits (Mowès) op sandalen, gekleed in kaki-broek en kaki-hemd, met opgerolde mouwen. Zijn handen zien nog zwart van de smeerolie, Mowès veegt ze aan z'n broek af. Moeder en zoon zwijgen. Beiden kijken ze Mowès aan.)

MOWES: (zangerig) Ha, Paul ! Hebben ze dich al laten gaan in Brussel ? (kijkt dan met opgetrokken wenkbrauwen naar de bloemen op tafel) Hola ! Wa's mich da ? En er wordt hier koffie gedronken en koekskes gegeten ook ! Er verjaart vandaag toch niemand, hé Yvonn ? Want dan ben ich hem vergeten, huur !

PAUL: (beantwoordt de groet van zijn vader niet. Hij wendt zich weer tot z'n moeder. Minachtend, maar toch ook nieuwsgierig) En nu zou ik willen weten, mama, of er al een of ander wicht gereageerd heeft op die advertentie ?

MOWES: (Vooraleer moeder antwoorden kan, schiet Mowès in een luidde lach. Kniekletsend laat hij zich in een zetel vallen) Zeg mich dat het niet waar is ! Gaat die komedie dan tóch opnieuw beginnen,

ja ? Jongen, jongen toch ! En zeggen dat dich ze maar langs 't straat op te rapen hebt. Advertenties...hmm ! Toen wij jong waren hadden we geen makelaars nodig om aan een lief te geraken. Trouwens, in onze tijd bestond die flauwe zever niet eens.

MAMA: (geprikkeld) Hou u er buiten, Mowès. Ge weet niet waarover het gaat.

PAUL: (kwaad) Precies ! Moei er u liever niet mee, pap ! In uw jonge jaren werden zulke advertenties niet geplaatst, omdat de helft van de bevolking amper lezen kon !

MOWES: Kunt dich geloven, Paul, dat het model van dich leesbril mich aan die goede, oude tijd herinnert ?

PAUL: (zijn woede neemt toe, moeder schudt angstig het hoofd) Wel, mama ! Is er reactie gekomen, ja of nee ?

MOWES: (rechtwippend, een alwetende vinger opstekend) Natuurlich! Een paar vrouwelijke studenten aan de Blindeschool zouden onze Paul graag eens ontmoeten. Dat gaat liefde op het eerste zicht worden.

PAUL: (slaat op tafel, het bestek rammelt, moeder brengt de handen aan haar hoofd) Geestig hoor papa ! Zéér zéér geestig ! (vervolgens werpt Paul een blik op zijn moeder. Hij bedenkt zich even, doch roept dan Mowès toe) Maar als ik oude foto's van u be- kijk, vraag ik mij af of mama destijds ook niet blind geweest is !

MOWES: (grijpt een koffiekop en bedreigt er paul mee) Wel diech brutale vlerk ! Hou dich bek ! En vanonder mich ogen ! Rap ! (Mowès is niet echt kwaad. Paul vlucht de keuken in.)

MAMA: (dodelijk verschrikt, spreidt de armen om haar man tegen te houden) Nee Mowès ! Nee ! Niet doen ! Laat hem gerust !

MOWES: (voor zich uitstarend, snel ademhalend) Ondankbare vlegel ! Moest ich indertijd zo tegen mich vader gesproken hebben, dan... (hij speelt in feite komedie)

MAMA: Ach Mowès, ge jaagt die arme jongen zelf eerst op stang ! En hem dan nog zo doen schrikken. Weet ge dan niet, hoe delicaat zijn zenuwen zijn ?

MOWES: (zet de tas op haar plaats en kijkt z'n vrouw aan) Yvonne, vetel mich eens wat er precies aan de hand is. Paul heeft die ad- vertentie geplaatst. En dan ?

MAMA: (haar neus snuitend en het hoofd buigend) Onze Popol heeft dat niet gedaan.

MOWES: Hoe...hoe niet ?

MAMA: (droef) Het was mijn idee...

MOWES: Maar Yvonne...hoe kunt dich in godsnaam zo stom...(zijn reactie bedwingend) Enfin...(berustend) Er is dus een brief gekomen.

MAMA: (verlegen glimlachend) Zelfs twee...

MOWES: Allé vooruit...Dan gaan we onzen artiest misschien toch nog kwijt geraken. Laat mich maar eens lezen, hoe die sukkels zich me-
neer Paul voorstellen.

MAMA: (beslist) Daar is geen sprake van, Mowès.

MOWES: (verontwaardigd) Hoe, daar is geen sprake van ???

MAMA: (alsof het de gewoonste zaak van de wereld was) Ha nee, ik heb die brieven kapot gescheurd.

MOWES: (verbijsterd) Kapot gescheurd ? Dich? Daar moet ich van gaan zitten ! (zet zich neer) Kapot gescheurd ? en waarom ?

MAMA: Mowès, luister eens. Ge kent mevrouw en mijnheer Uyttebroeck?

MOWES: De dokter en z'n madam. En of. Vervloekt zij de dag waarop ik die twee janmenvoetes voor het eerst gezien heb. Maar ik begrijp niet wat zij pet Paul te maken hebben.

MAMA: Ze zijn al vier maanden onze geburen.

MOWES: En nog altijd vindt mevrouw zich te schoon om tegen mij te goedendag te zeggen. Ze moest eens in de spiegel kijken.

MAMA: (verwijtend) Ge vergist u heerlijk, Mowès. Mevrouw is een lieve, charmante dame. En ze bezit mensenkennis. Ho ja! Véél mensenkennis.

MOWES: Maar Yvonne...verleden week hebt ge mich nog verteld hoe antipathiek en afstotend dich dat mens vond ! Bovendien zie ich 't verband niet tussen haar en Paul.

MAMA: (meer tot zichzelf sprekend) Eergisteren kwam ik mevrouw toe-
vallig op straat tegen. Ze was heel vriendelijk, informeerde naar m'n gezondheid en vroeg me zelfs om u de groeten te doen.

MOWES: 't Is 't eerste wat ich daarover hoor.

MAMA: Maar bovenal betoonde mevrouw een enorme belangstelling voor alles wat met onze Popol te maken heeft. Mevrouw moest weten wat hij deed, waar hij werkte, hoe oud hij was, welke z'n hobby's waren, of hij al kennis had...

MOWES: Zou mevrouw niet wat te oud voor Paul zijn, Yvonne ?

MAMA: (onverstoorbaar) Haar dochter Marie-Rose is eenentwintig jaar oud. Een schat van een meisje, dat weliswaar nog studeert, maar toch ook reeds aan haar toekomst denkt.

MOWES: Zo ? En dan ?

MAMA: (geprikkel) Welt ge het dan niet begrijpen ? Mevrouw...en Marie-Rose lezen als goede katholieken het parochieblad...en toevallig ook een bepaalde advertentie, waarin zij...(traag) tot hun vreugde...onze Popol herkenden. Enkel tact weerhoudt hen ervan op die aankondiging te reageren. Het zou immers al te belachelijk worden, indien burens met mekaar kennis gingen maken via een rubriek. Maar om verder te gaan. Toen mevrouw al die vragen afvuurde, begreep ik best waar ze naartoe wilde. Ik heb haar dan ook voorgesteld, om met man en dochter eens bij ons op bezoek te komen.

MOWES: (angstig) En ? Komen ze ?

MAMA: (trionfantelijk, zelfzeker) Natuurlijk !

MOWES: God beware mich ! Had dich die brieven maar beantwoord, in plaats van ze weg te gooien ! Ze komen dus (zucht) Wanneer ?

MAMA: Vanavond.

MOWES: (ontsteld) Vanavond! En dich zegt daar pas nu iets van ? (opnieuw begaapt Mowès de bloemen op tafel) Nu begrijp ich waarom die bloemen hier te bloeien staan ! En omstreeks welk uur mogen wij die drie musketiers verwachten ?

MAMA:(schrikt op. Ze kijkt op haar polshorloge, begint drukke, gejaagde bewegingen te maken) God en Heer ! Over zestig minuten zullen de mensen hier al staan ! (ze bekijkt afkeurend de kledij van Mowès) Mowès, dat vuil hemd uit ! En die broek ! (jammerend) Ach, hoe loopt ge er weer bij! Vooruit! Ga uw schoon kostuum aantrekken! En eerst in bad ! God, zo'n pollen, zo'n pollen! Ik heb u al honderdduizend keren gezegd niet met zo'n vieze smeerpollen in huis te komen!

MOWES: (rechtwippend) Paul wast zich 's morgens nooit. En daar wordt zelfs geen opmerking over gemaakt.

MAMA: (steeds gejaagder) Och ja! Da's waar ook ! Onze Paul moet zich ook wassen. Hij stinkt naar het zweet.

MOWES: (geamuseerd) Allé toe, hoe kan dat nu ? Hij werkt op een ministerie !

MAMA: (kwaad) Wat blijft ge daar staan talmen, Mowès ? Maak dat ge naar boven zijt ! Ik zal de xhauffage wat hoger zetten. En blijf er geen half uur in, zulle !

MOWES: Zou ich niet eerst gauw het gazon nog afrijden ?

MAMA: (bevelend) Het bad in ! En daarna uw schoon kleren aandoen!

(Mowès steekt de handen in z'n broekzakken, maakt nog geen aanstalten om het salon te verlaten. Mevr. Borkeels keert zich naar de keukendeur, roept met een overdreven vriendelijke stem) Popol! Oehoe! Pol! (Vanuit de keuken weerklinkt een onwillig, haast dierlijk gegrom) Hallo, petit chou ! Ik heb een verrassing voor u, jongen! Maar ge u eerst op uw kamer wat verfrissen. Proper goed en een vers hemd liggen daar al klaar.

PAUL: (grollend) Nééé, mama !

MAMA: (wanhopend) Kom nu, zoetje ! Wees redelijk en doe wat mama u vraagt. Ik heb een schoon verrassing voor u.

PAUL: Ik ben kwaad, mama ! Eerst moet papa zich komen verontschuldigen !

MOWES: (hij maakt een holletje met zijn vuist en brengt dat voor de neus) Teute dich !

MAMA: (dan wordt er gebeld, lang en doordringend. Hoofdschuddend blijft Mowes de bloemen aanstaren, zijn handen immer in de broekzakken houdend. Mevrouw Borkeels kwakkelt naar de deur links vooraan, die toegang verleent tot de hall. Ze kijkt opnieuw op haar horloge en zucht bezorgd. Meer tot zichzelf:) Ik vraag me af wie dat weer zijn mag. Zeker een of andere douanier die weten wil of ge vanavond mee kaart komt spelen, maar ge blijft thuis zulle, dat zeg ik u ! (Pas heeft mevr. Brokeels de deur geopend, of ze slaakt een gil van verbazing. Mowès reageert daar niet op. Haar stem klinkt onzeker en nerveus vanuit de hall) Mijnheer en mevrouw dokter ! Ho! Ze zijn er! Mowès! Goedenavond mevrouw, goedenavond mijnheer...Mowès! Uw hemd uit! Ho pardon, mijnheer dokter ! (Mowès begint al fluitend zijn hemd uit te spelen) Maar komt u toch binnen, komt u toch binnen ! En hoooo, juffrouw Marie-Rose! Juf-frouw Ma-rie-Rose ! (juichend) Is me dat een verrassing ! Kom binnen, juffrouw! (Men hoort geroezemoes van stemmen en stappen. Met een krampachtige lach strompelt moeder weer het salon binnen. Ze blijft de deur open houden. Haar lach smelt weg wanneer ze Mowès tegen de tafel geleund ziet staan in zijn onderlijfje en de armen gekruist voor de borst. Het hemd hangt over de rugleuning van een zetel) Mowès !!

MOWES: (ernstig) Ja, Yvonne. Wat is er ?

(Nu treedt mevrouw Uyttebroeck binnen. Ze draagt een grijs kleed en een grijze vest, waarop een broche prijkt. Om haar hals hangt

een paarlen collier. In de rechterhand houdt ze een papieren, verfrommelde zak. Mevr. Uyttebroeck wordt gevolgd door Marie-Rose, een blonde, elegante verschijning in effen fluwelen rode broek en hemdsblouse. Een modieuze handtas hangt aan een donkerblauwe lederen riem. Eindelijk verschijnt de dokter ten tonele. Hij draagt een kostuum, gilet, gouden zakhorloge en ook een bos ingepakte snijbloemen, waaraan een kaartje bengelt. Mevr. Borkeels leidt de gasten naar de onverstoorbare Mowès. (Haar gelaat drukt afwisselend woede en beminlijkheid uit)

MAMA: (minachtend) Mevrouw Uyttebroeck, mag ik u mijn man Mowès voorstellen ?

MOWES: (plots zeer vriendelijk, zijn smerige rechterhand uitstekend) Oangenoom, madam dokter, mich naam is Mowès. (Mevr. Uyttebroeck knikt gegeneerd en duwt Mowès de papieren zak in handen. Glimlachend komen de dokter en Roosje dichterbij. Mowès schudt de inhoud van het geschenk -6 appelen- op tafel uit. Geestdrift veinzend) Hoo! Maar madam toch! Dat had dich niet mogen doen! (slaat de handen in elkaar) Yvonne! Kom es kieken zeg! Hoo! Wat een kleppers zèn da !

MAMA: (loopt rood aan? Haastig bergt ze de appelen weer in de papieren zak, ondertussen Mowès een nijdige por gevend. Gespannen) Dank u vriendelijk, hoor mevrouw !

MOWES: (met opgestoken vinger) One apple a day keeps the doctor away !

DOKTER: (drukt Mowès hartelijk de hand. Met zijn linker wil hij Mowès de bloementuil geven. Deze blijft echter onnodig lang de hem gereikte hand schudden. Sinterklaasachtig) Wel wel wel ! Mijn-heer Mowès! Wel wel wel wel wel wel! Ik ben oprecht opgetogen dat ik 't bijzondere genoegen smaak met u kennis te mogen maken.

MOWES: Dank u. Het smaakt mich ook, mijnheer dokter.

MAMA: (neemt haastig de tuil over en slaat Mowès' hand weg. Beteuterd kijkt de dokter naar zijn besmeurde rechterpol. Mevr. Borkeels ontdoet de bloemen van hun mika-verpakking. Zij zijn identiek aan dewelke reeds in de vaas prijken. Terwijl ze de "nieuwe" bloemen samen met de "oude" rangschikt) Zo ! Onze bloemen krijgen ook bezoek, zie ! (Mowès en Roosje kijken geamuseerd toe. De anderen lijken eerder zenuwachtig. Mama vriendelijk nerveus) Maar zet u, zet u, zet u toch ! (zij treedt op Roosje toe, gidst haar naar de

sofa) Zet u hier, juffrouw. Zet u hier alsjeblief. Hier zit u tenminste gemakkelijk.

ROOSJE: (gaat verbouwereerd zitten) Dank u, mevrouw.

(Nu rept moeder Borkeels zich naar de keuken. De dokter en zijn echtgenote nemen plaats in de zetels. Mowès blijft rechtstaan. Hij glimlacht sluw)

MOWES: Zeg meneer dokter, vind dich ook niet, dat zo'n stralende tuil de zon in huis brengt ?

DOKTER: (gewichtig) Mijnheer Mowès...ik meen de dichtertelijke uitdrukking, dat bloemen de lente van het leven zijn, volledig te kunnen onderschragen.

MOWES: Vooral dan de door dich geschonken exemplaren...ze doen mich een weinig denken aan de herfstasters die daar vanachter, aan de scheiding van onze tuinen, bij wossen opschieten. Daar doen ze mich vaag aan denken. Maar mooi zijn ze in ieder geval.

(Marie-Rose onderdrukt een lachbui. De dokter en zijn vrouw kuchen verlegen. Plots weerklinkt uit de keuken het geluid van brekend porcelein)

MAMA: (vanuit de keuken) Zoetje ! Wat doet ge nu ?

(Haar verschrikte uitroep wordt gevolgd door een bestiaal gegrom. Alle ogen zijn nu gericht op de keukendeur, die langzaam opengaat. M.Borkeels -zonder schort maar met een bezorgd gelaat- komt binnen. Ze houdt Paul bij de arm. Pauls haar is verward, zijn gezicht vreemd verwrongen. De drie gasten staan recht. Opeens rukt Paul zich los. Hij gaat naar mevrouw Uyttebroeck en drukt haar kort de hand)

PAUL: (opdreunend, alsof hij een militair was) Paul Borkeels. Burgerlijk ingenieur. Adjunct-adviseur bij het ministerie van gezin en welzijnszorg. Manhattan Center. Duizend Brussel.

MAMA: Wel heu mevrouw Uyttebroeck; onze Popol is nogal schuchter van aard, ziet u en...

MEVR. UYTT.: (opgetogen) Aangenaam, mijnheer de ingenieur. Het doet mij veel genoegen u eindelijk eens te ontmoeten.

PAUL: (Nadat hij de dokter zwijgend een hand gegeven heeft, wordt hij door zijn moeder naar de sofa geleid. Opnieuw rukt Paul zich los. Hij gaat zitten, reikt dan pas een hand aan de nog rechtstaande Marie-Rose. Knorrend) Genaam. 'aul 'orkeels. 'urgerlijk ingenieur.

ROOSJE: (zet zich neer, glimlacht vriendelijk) Goedenavond, Paul.

(Paul kijkt het meisje even verongelijkt aan en blijft dan bokkig voor zich uitstaren, zijn hoofd met beide ellebogen ondersteunend. Af en toe haalt hij de schouders op)

MAMA: (steeds nerveuzer) Wel heu...wat mag ik onze...buren aanbieden ? Cognac...Grand-Marnier, fruitsap, Trappist (de dokter en z'n vrouw maken afwerende gebaren.) Of fris bier uit de ijskast.

MOWES: Ho ja ! Voor mich een ijskoud pilske. Ich stik van de dorst!

DOKTER: Ik raad u toch aan een zekere voorzichtigheid in acht te nemen, hoor mijnheer Mowès. Zulk warm weder ontlokt aan de patiënt vaak de neiging om te snel en te onbeheerst een gekoelde drank tot zich te nemen. Vaak met alle kwalijke gevolgen vandien.

MAMA: (haar ogen bliks_emen Mowès neer) Of hebt u misschien liever dat ik koffie zet ?

MEVR.UYTT.: (steeds minzaam) Beslist niet, hoor mevrouw. U hoeft werkelijk geen enkele moeite te doen. Trouwens...

MOWES: (kinderlijk blij) Maar dat ès helemaal geen moeite, mevrouw dokter. D'r is nog koffie over van daarstraks. 't Es maar op te warmen?

PAUL: En voor mij graag een grote grog, mama. Ik voel me plots wat rillerig.

(Moeder Borkeels wrijft zich wanhopig in de handen, blijft besluiteloos heen en weer drentelen. Dokter Uyttebroeck fronst de wenkbrauwen en zet zijn bril op. Hij staat recht en kijkt Paul onderzoekend aan)

DOKTER: U bent, hoop ik, toch niet ziek, mijnheer Borkeels ?

(Weer haalt Paul heftig de schouders op. Hij blijft voor zich uit kijken)

MOWES: Maar meneer dokter, dich spreekt tegen dich eigen winkel ! Dich zou juist moeten hopen dat Paul wèl echt ziek es !

MAMA: (haastig, verontschuldiging) Wel heu dokter, heu...eerlijk gezegd is onze Popol zinnens volgende week naar een zenuwspecialist te gaan. Want werkelijk...heu...u moogt het plotse schouderophalen van mijn zoon zèker niet verwarren met een gebaar van onverschilligheid.

ROOSJE: (kijkt Paul bezorgd aan. Die reageert echter niet)

DOKTER: (aandachtig) Een zenuwarts zegt u, mevrouw ?

MAMA: (betrapt) Inderdaad, heu dokter. Ik had gedacht aan dokter specialist Niemandsgoed, een jonge neuroloog die zijn praktijk heeft in de Durentijdlei. Eerst wou ik mij tot u wenden, maar aan-

gezien de neurologie...heu...niet direkt tot uw domein behoort, meende ik...meende ik zo...(haar zin stokt)

DOKTER: (haalt zijn brieven tas boven en begint daarin te zoeken. Plechtig) Mevrouw Borkeels...in mijn beroep heb ik steeds de stelregel "Leef en laat leven" trachten te huldigen. Tenzij er natuurlijk te opereren viel. Hahaha ! Hum. Dit laatste was uiteraard slechts een grapje. Hum. Maar luister goed, beste mevrouw. Nooit of nooit zou het in mij opkomen om een arts-collega in discrediet te brengen. Noch door woorden, noch door daden. Desondanks acht ik het als goede gebuur mijn plicht u erop te wijzen, dat de bedoelde dokter Niemandsgoed zèlf twee jaar in een psychiatrische instelling is moeten verzorgd worden. Dit feit zou op zichzelf niet zo erg zijn, maarre...de specifieke kenmerken van z'n ziektebeeld zijn verre van verdwenen. Zij hebben zich zelfs mettertijd steeds duidelijker gemanifesteerd.

MAMA: (haar handen voor de mond brengend) God en Heer ! En...en mag die man zijn praktijk dan nog uitoefenen, dokter ?

DOKTER: (zijn bril wegbrengend, verwonderd) Maar natuurlijk. Iemand met een doktersdiploma is als het ware tot het einde van zijn dagen gedoemd om ten dienste van de maatschappij te staan. Hum. Toch zou ik u aanraden, mijheer Borkeels naar een vriend-collega van mij te sturen. Dat is iemand op wiens kennis u voor honderd procent vertrouwen kan. (dokter staat recht en overhandigt moeder Borkeels een naamkaartje)

MAMA: Dank u, dokter. (ze leest hardop) Dokter de Strooper. Neuroloog. Girorekening 005-4356777! (ze begint nerveus te lachen) Wel, dank u vriendelijk, dokter. Ik zal uw raad zeker opvolgen. Tenslotte is dokter Niemandsgoed nog jong, nietwaar, en het ontbreekt hem waarschijnlijk aan ervaring.

MEVR. UYTT.: Precies, het enige waar het voor de nieuwe doktersgeneratie op aankomt, is zo vlug mogelijk een zekere mate van welstand te bereiken. Vroeger lagen de zaken allemaal anders. Iemand werd enkel dokter uit liefde voor haar of zijn stiel.

MOWES: Wel wel, als ich het goed begrijp was dat dan een soort...betaalde liefde, madam dokter ?

MAMA: (lacht; maar is boos) Mowès, begrijpt ge dan niet, dat uw grove humor hier allerminst op zijn plaats is ?

(De dokter en z'n vrouw maken verontschuldigende gebaren. Roosje moet lachen)

PAUL: (ongeduldig, stampvoetend) Hoe zit dat nu met mijn grog, mama ?

MAMA: (paniekerig) Een ogenblik, zoetje... Wel heu, mevrouw, juffrouw, mijnheer... zeg me toch alsjeblief wat u gebruiken zult.

MEVR.UYTT.: (kijkt op haar horloge. Dokter neemt zijn zakhorloge ter hand en volgt het voorbeeld van z'n vrouw) Sta mij toe u hartelijk te danken voor uw gastvrijheid, mevrouw. Maar eigenlijk willen wij u enkel mede delen dat het voor ons absoluut onmogelijk is de avond hier door te brengen. Mijn man moet nog enkele zieken bezoeken. Dat is zo z'n werk van barmhartigheid, hé papa ? (zij knipoogt tegen haar man die minzaam knikt)

MAMA: (ontgoocheld) Ho, wat jammer. Ik had zo gehoopt...

MEVR.Uytt.: Mevrouw Borkeels, ik hoop ten stelligste dat onze families een relatie zullen opbouwen welke vriendschappelijke dienstbetoon en wederzijds begrip als basis heeft. Hoeveel waarheid schuilt er ten andere niet in het spreekwoord "een goede geboort is beter dan een ver familielid"?

MAMA: (zeer gelukkig) Oja, Oja, mevrouw, zeer zeker. Dat is een waarheid als een koe. (ze kijkt glunderend naar Paul en Roosje)

MOWES: (een hand aan het hoofd brengend) Excuseer mich, madam dokter. Maar zijn wij eigenlijk wel echte geburen ?

MAMA: Wat voor een idiote vraag stelt ge nu weer, Mowès ? Natuurlijk zijn wij echte geburen !

MOWES: (slim) Nee nee Yvonne ! Zo simpel is het niet. Ich dacht zo dat meneer dokter in het huis hiernaast enkel zijn praktijk uitoefende, en dat z'n eigenlijke woonst zich ergens anders bevond.

DOKTER: (lichtjes geïrriteerd) Jammaar, mijnheer Mowès. Nu stelt u de zaken toch nogal extreem voor, hoor ! Af en toe betrekken wij een buitenverblijfje in de bossen van Schilde. Tja, dat is waar. Maar ons hart woont hier. (hij klopt op de borst, richt zich tot z'n dochter) Is het niet, Roosje ?

ROOSJE: (verlegen, maar toch vurig) Ho zeker, papa !

MOWES: Ha ja, Schilde ! Ich geluuf dat onze directeur-generaal daar ook ergens een bungalowke staan heeft.

MEVR.UYTT.: Maar vindt u nu zelf niet, mijnheer Mowès, dat onze beide families bij mekaar zouden moeten terecht kunnen, mochten er zich heu...soms...onvoorziene moeilijkheden voordoen ?

MAMA: (overtuigend) Absoluut, mevrouw.

MEVR.UYTT.: Dat dacht ik toch ook. En toevallig hebben wij nu met een probleempje te kampen.

MAMA: (stralend) Problemen zijn er om opgelost te worden! Als wij u met iets of IEMAND (zij blikt naar Paul) kunnen helpen, dan zegt u het maar !

MEVR.UYTT.: Dank u mevrouw. Ik ben u zeer erkentlijk. Wel kijk. Volgende vrijdag begint ons jaarlijks verlof. Wij leggen er dan voor enkele weken de riem af.

MOWES: En waar gaat dich die leggen, madam dokter ?

DOKTER: Op de bahama's (hij massert z'n polsgewrichten, trekt een pijnlijk gezicht) De rheumatiek, mijnheer Mowès. De rheumatiek.

ROOSJE: De Bahama-eilanden! Hoe romantisch! En wat jammer dat ik niet mee kan. Die saaie school houdt geen rekening met de verlangens van jonge mensen. (zij wendt zich stralend tot Paul) Zeg Paul, hoe zit het ? Reizen wij papa en mama stiekem achterna ?

PAUL: (even het hoofd van z'n ellebogen lichtend) Nee, ik kan niet tegen de warmte.

MOWES: Dat doet mich aan iets denken ! (hij spoedt zich het salon uit en verdwijnt in de keuken. Hij begint opnieuw "Jaak Jaak hedde gene vaak?" te fluiten)

MEVR.UYTT.: (schrapt de keel, trekt haar jurk strak en richt zich tot mevrouw Borkeels) Eigenlijk, mevrouw, zijn m'n echtgenoot en ik van huize uit stedelingen. Nochtans heeft de romantiek van het landelijk leven ons steeds weten te bekoren. Daarom ook hebben wij ons in dit dorpje gevestigd. Doch al spoedig bleek, dat we niet volkomen opgewassen waren tegen sommige...heu...praktische moeilijkheden, die typisch zijn voor zo'n leven op de buiten.

MAMA: (ongerust) Wat...wat bedoelt u daar eigenlijk mee, mevrouw ?

MEVR.UYTT.: (welwillend) Wel, vanaf de eerste dag dat we hier woonden heb ik in stille bewondering gestaan voor de haast exotische bloemenpracht welke uw tuin ten tuin spreidt, heu, excuseer, ten toon spreidt. Wij zijn het er trouwens al lang over eens (de dokter begint instemmend te knikken) dat de schepper van dit bloeiend kunstwerk begiftigd moet zijn met een heu...botanisch, compositoirisch en perspectivistisch talent. Hij kan zich meten met menig befaamd tuinarchitekt.

MAMA: (een handgebaar makend) Wel mevrouw, ik moet zeggen...

MEVR.UYTT.: Tot voor kort werd onze hof onderhouden door Nestor, een neef van mijn echtgenoot. Een simpel mens, die z'n taak echter